

Kulutõhusamate kliimapoliitika meetmete uuring

MEETMETE KULUTÕHUSUS

02.05.2018

Sissejuhatus

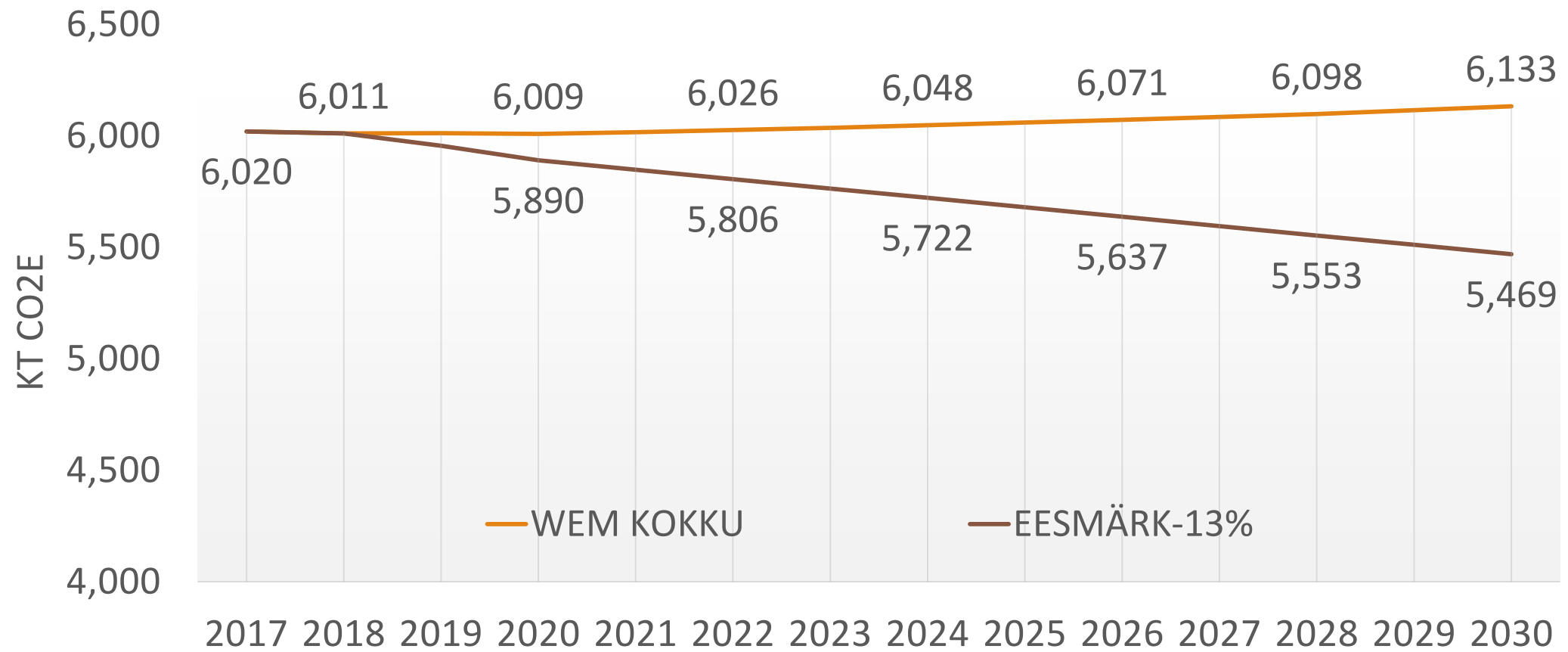

- **Eesmärk:** välja selgitada meetmed, mis on kõige kulutõhusamad ja sotsiaalmajanduslikult soodsamad Eesti KHG heite vähendamiseks aastatel 2021-2030;
- **Tellijad:** KIK koos MKM-i, KeM-i, RaM-i ja MeM-iga;
- Keskenduti Euroopa Liidu KHG heitkogustega kauplemise süsteemi **(ETS) väliste sektorite** heitele
- Vaatluse all olnud sektorid:
  - transport
  - põllumajandus
  - jäätmekäitlus
  - tööstuslikud protsessid, sh F-gaasid
  - väikesemahuline energiatootmine (st alla 20MW energiaseadmed).
- EL-i JKM eelnõu täitmise raames on Eestil KHG heite vähendamise miinimumeesmärk **13%** võrreldes 2005. aastaga.

Suurima heite mahuga JKM sektoris on transport

<i>tuh t CO₂e</i>	2015	2020	2025	2030	2015% heide kokku	2015% JKM sektor
HEIDE KOKKU EESTIS	18 040	19 332	18 983	17 033	100%	
SH KOKKU JKM SEKTORID	6 095	6 009	6 060	6 133	34%	100%
Transport	2 324	2 359	2 489	2 626	13%	38%
Põllumajandus	1 338	1 468	1 566	1 624	7%	22%
Energeetika (väikesemahuline)	1 594	1 647	1 561	1 493	9%	26%
Jäätmed	326	251	217	204	2%	5%
Tööstuslikud protsessid	513	223	178	137	3%	8%

Trajektoor - vähendamise vajadus perioodil 2020-2030 4,2 mln t CO_{2e}

Koondtulemused ja muud mõjud

Marginaalkulude metoodika (1)

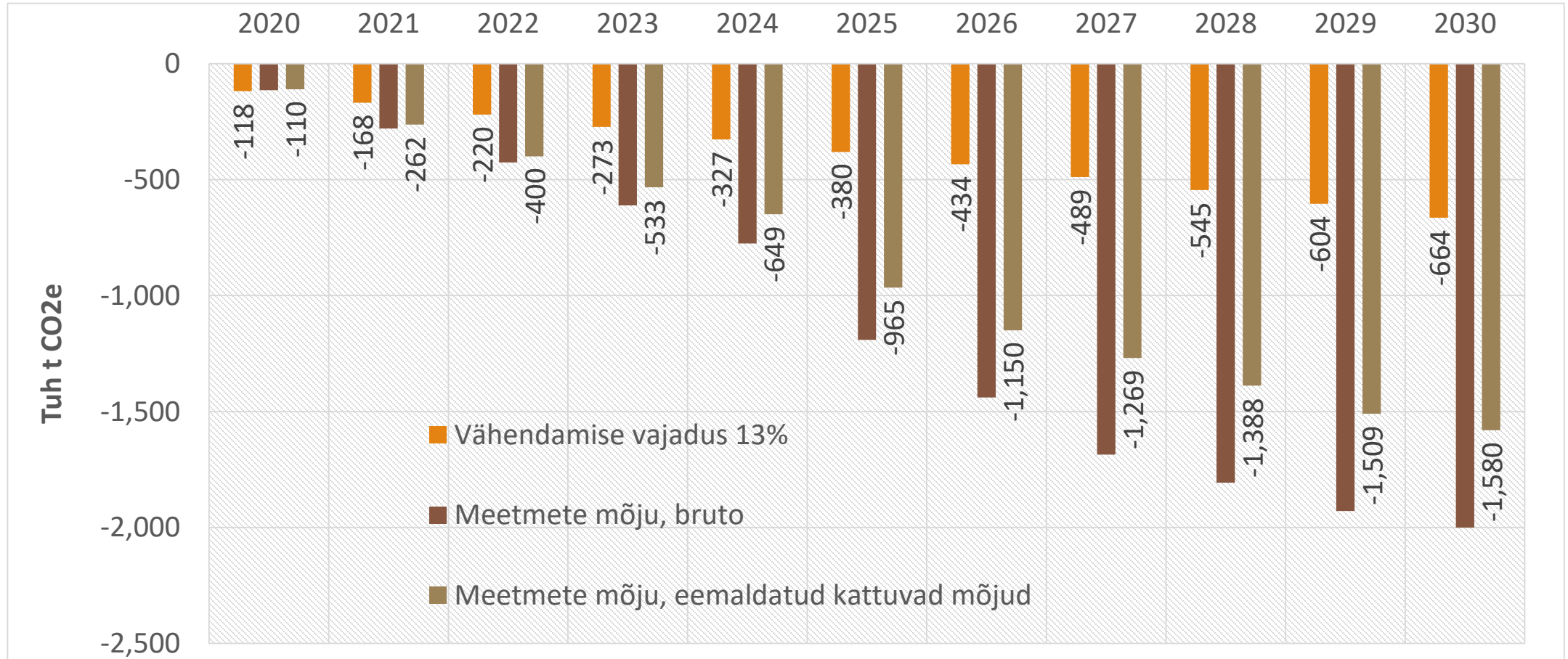
- **Elutsükli põhine** lähenemine: meetme rakendamise periood jäi reeglina ajavahemikku 2020-2030, kuid nende mõju hinnati maksimaalselt kuni aastani 2050;
- Hinnati meetme **KHG heite vähendamise potentsiaali** Eesti oludes, arvestades meetme rakendamisest tulenevate piirangutega ning kasutades sektori spetsiifilisi koefitsiente ja suhtarve;
- Meetme **netokulude** hindamisel võeti arvesse lisanduvad kulud – otsesed kaasnevad kulud nii avalikule kui ka erasektorile – ja tulud võrreldes ilma meetmeteta olukorraga;

Marginaalkulude metoodika (2)

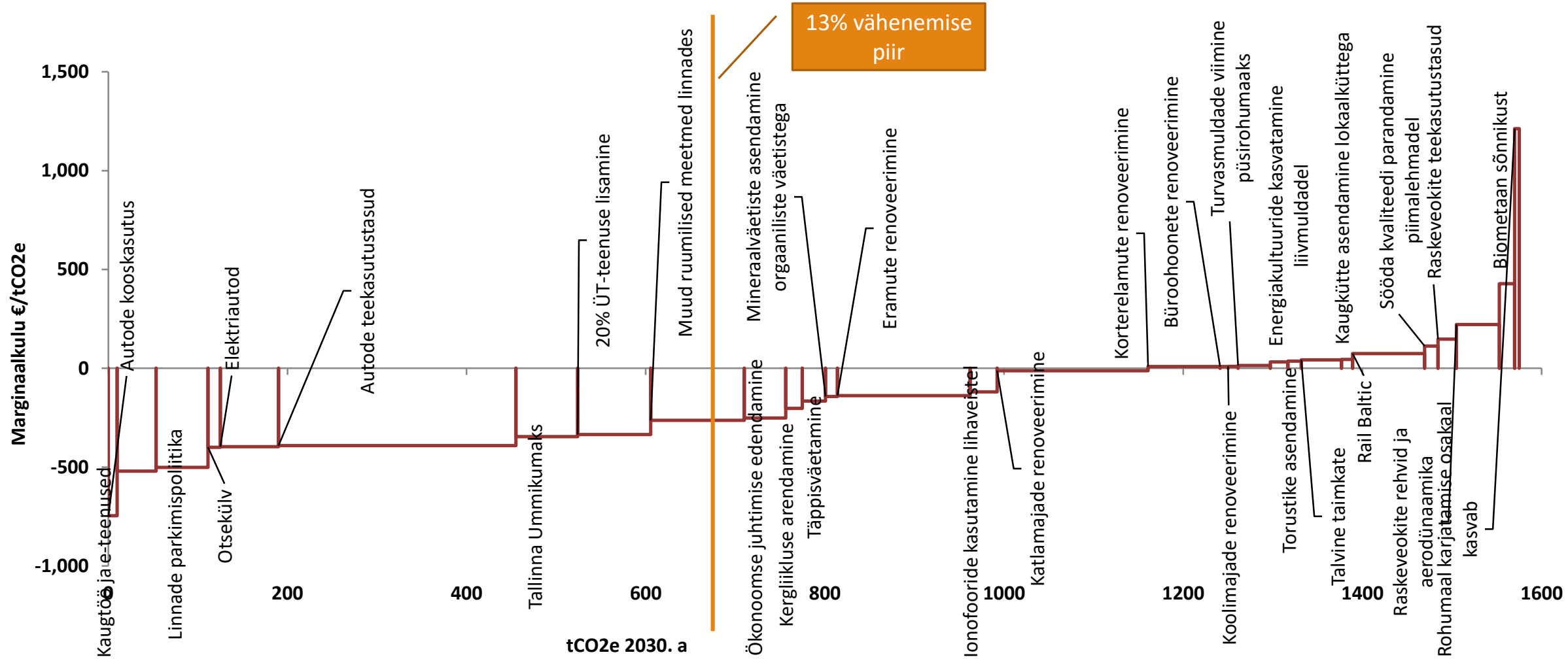
- Ei võetud arvesse sotsiaal-majanduslikke ja tuletatud mõjusid, nt võimalikku konkurentsivõime ja hindade muutuse jm mõju.
- **Marginaalkulu** väljendatakse suhtenäitaja **€/t CO₂** ekvivalent abil. Selleks summeeriti elutsükli netokulu ja KHG heite vähendamise prognoosiread projektsiooni algusaastasse (2020) ning jagati saadud tulemused omavahel.
- Juhul kui marginaalkulu on **negatiivne**, tekitab meetme elluviimine osapooltele eelduste kohaselt otsest rahalist tulu.

Vähendamise vajadus 2020-2030 on 4,2 mln t CO_{2e}, meetmete netomõju 9,8 mln t CO_{2e}

MAC joonis (kattuvad mõjud elimineeritud)

Järjestus marginaalkulude alusel

Nr	Sektor	Meede	Marginaalkulu, €/t CO _{2e}	Mõju, tuh t CO _{2e} 2030	Avaliku sektori kulu, tuh €/a	SKP muutus, mln € (2030. a)
1	TR	Autode kooskasutus	-746	10	1 299	-1,2
2	TR	Kaugtöö ja e-teenused	-520	43	3 279	-5,3
3	TR	Linnade parkimispoliitika	-502	58	-4 627	13,4
4	PM	Otsekülv	-400	14	0	7,0
5	TR	Elektriautod	-397	65	7 859	-11,2
6	TR	Autode teekasutustasud	-391	265	-25 550	111,7
7	TR	Tallinna ummikumaks	-346	69	-25 486	54,9
8	TR	20% ÜT-teenuse lisamine	-335	82	18 902	-18,9
9	TR	Muud ruumilised meetmed linnades	-264	104	28 354	-17,9
10	TR	Ökonoomse autojuhtimise edendamine	-251	46	15 488	3,7
		KOKKU (10 esimest)		756	19 519	136

Meetmete järjestus SKP alusel

Nr	Sektor	Meede	Marg. kulu €/t CO _{2e}	Mõju tuh t CO _{2e} 2030	Avaliku sektori kulu, tuh €/a	SKP muutus, mln € (2030. a)
1	TR	Autode teekasutustasud	-391	265	-25 550	111,7
2	TR	Tallinna ummikumaks	-346	69	-25 486	54,9
3	TR	Raskeveokite teekasutustasud	147	21	-26 716	15,0
4	TR	Linnade parkimispoliitika	-502	58	-4 627	13,4
5	TR	Rail Baltic	74	80	26 881	8,5
		KOKKU (5 esimest)		493	-55 498	203,5

Meetmete järjestus KHG heite vähenemise alusel

Nr	Sektor	Meede	Marg. kulu €/t CO _{2e}	Mõju tuh t CO _{2e} 2030	Avaliku sektori kulu, mln €/a	SKP muutus, mln € (2030. a)
1	TR	Autode teekasutustasud	-391	265	-25 550	111,7
2	EN	Katlamajade renoveerimine	-12	169	671	-0,3
3	EN	Eramute renoveerimine	-138	148	8 527	-15,9
4	TR	Muud ruumilised meetmed linnades	-264	104	28 354	-17,9
5	TR	20% ÜT-teenuse lisamine	-335	82	18 902	-18,9
		KOKKU (5 esimest)		768	30 904	59

Meetmete järjestus multikriteeriumite alusel

	Sektor	Meede	Mõju Tuh t CO2e 2030	Marg . kulu	Mõju (tCO2e)	SKP muutus	Riskid	Muud mõjud	KOKKU
1.	TR	Autode teekasutustasud	265	4	11	4	-8	1	12
2.	EN	Katlamajade renoveerimine	169	0	8	-3	-4	2	3
3.	EN	Eramute renoveerimine	148	1	7	-4	-6	2	1
4.	TR	Elektriautod	65	4	3	-4	-4	1	0
5.	EN	Korterelamute renoveerimine	80	0	4	-3	-4	2	-1
		KOKKU (5 esimest)	727						

Välisriikide näiteid

Valdkond	Riik	Meede	Mõju / eesmärk
Transport	Rootsi	2030 fossiilkütuse sõltumatu masinapark >> maksumeedmed	Biogaasile üleminek aitab vähendada heidet ca 2 mln t / a
Põllu- majandus	Iirimaa	Smart Farming raames kulutõhususe plaanide koostamised jms	CO ₂ e heide farmides on vähenenud keskmiselt 7-10%
Energeetika	Rootsi, Norra	Taastuveneriga sertifikaat elektri tootmisel	Suurenes koostootmise osakaal, tuuleenergia tootmine kasvas 10 korda 2003-2012
Tööstuslikud protsessid	Holland	Maksusoodustused energiatõhusatele investeeringutele	Vähendada süsiniku heidet
Jäätmed	Saksamaa	Ringmajanduse seadus taaskasutuse suurendamiseks	2020.a. peab olema taaskasutatud 65% olmejäätmetest

Meetme mahu suurendamise mõju

- Mitmel meetmel on võimalik mahu suurendamise läbi saavutatavat mõju suurendada;
- Modelleerisime **väikeelamute** meetme;
- Muutus kui renoveerida 20% asemel 50% väikeelamutest;
- KHG vähenemine kasvab lineaarselt: 148 tuh t CO₂e-lt 371 tuh tonnini;
- Vastavalt suureneb ka toetuste kulu – eeldatav toetuse määr on 25%.

Renoveerimise maht	KHG vähenemine	Avaliku sektori kulu
% pinnast	tuh t CO ₂ e	mln € / a
20%	148	8,5
25%	185	10,7
30%	222	12,8
35%	260	14,9
40%	297	17,1
45%	334	19,2
50%	371	21,3

Täname tähelepanu eest